

ДА ПЫТАННЯ АБ СУПРАЦОЎНІЦТВЕ З СУАЙЧЫННІКАМІ Ў ПОЛЬШЧЫ Ў СФЕРЫ АДУКАЦЫІ

С.Л. Самкова, аспірантка, Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэтам

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь (далей — Міністэрства) ў рамках Праграмы развіцця канфесійнай сферы, нацыянальных адносін і супрацоўніцтва з суайчыннікамі за мяжой на 2011–2015 гады (далей — Праграма), зацверджанай рашэннем калегіі апарата Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў ад 26.01.2011 № 1, аказвае ў адпаведнасці з заяўкамі беларускіх грамадскіх арганізацый замежных краін садзейнічанне беларускай дыяспары ў галіне адукацыі, у тым ліку суайчыннікам у Польшчы. Перш за ўсё, гэта дапамога тычыцца ўстаноў адукацыі, у якіх навучаюцца дзеці суайчыннікаў. Асноўнымі мерапрыемствамі з’яўляюцца: развіццё партнёрскіх сувязей з навучальнымі ўстановамі Рэспублікі Польшча з вывучэннем беларускай мовы, забеспячэнне падручнікамі і дапаможнікамі, іншай вучэбнай літаратурай устаноў адукацыі і так званых нядзельных школ, дзе дзеці і дарослыя вывучаюць родную мову; арганізацыя курсаў павышэння кваліфікацыі для настаўнікаў беларускай мовы; правядзенне экскурсій у Беларусь; прыём на ільготных умовах выпускнікоў у рамках міжнародных дамоваў на вучобу ў вышэйшыя навучальныя ўстановы Рэспублікі Беларусь і іншыя [1].

Так, у 2011 годзе ў рамках развіцця партнёрскіх сувязей з навучальнымі ўстановамі Рэспублікі Польшча, навуковай элітай з ліку прадстаўнікоў беларускай дыяспары гэтай краіны ўстановамі вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь пры падтрымцы Міністэрства была праведзена наступная праца:

- у перыяд з 15 па 17 верасня 2011 г. у г. Гайнаўка філалагічным факультэтам Белдзяржуніверсітэта сумесна з калегамі з Варшаўскага і Люблінскага ўніверсітэтаў была арганізавана Міжнародная навуковая канферэнцыя «Беларуска-польскія моўныя, літаратурныя і гістарычныя кантакты»;
- у верасні і кастрычніку 2011 г. загадчык кафедрай беларускага літаратуразнаўства прафесар Мельнікава З.П. прачытала курс па беларускай літаратуры ва Універсітэце імя М. Кюры-Складоўскай (г. Люблін);
- 2 студэнта і 3 магістранта Гуманітарнага ўніверсітэта ў г. Седльце прынялі ўдзел у Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі маладых філолагаў «Слова ў мове, гаворкі, тэксце», якая адбылася 24-25 лістапада 2011 г. на філалагічным факультэце Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта;
- прафесары кафедры беларускай літаратуры Беластоцкага ўніверсітэта ў кастрычніку 2011 г. правялі на філалагічным факультэце Брэсцкага дзяр-

жаўнага ўніверсітэта імя А.С.Пушкіна прэзентацыю часопіса “Тэрмапілы” (№ 15) і выданняў літаратурнага аб’яднання «Белавежа»;

- у рамках працы па арганізацыі і падтрымкі навуковых даследаванняў па праблематыцы беларускай дыяспары, захаванню нацыянальных традыцый беларускай спадчыны, гісторыі і культуры беларускага замежжа профільнымі кафедрамі філалагічнага факультэта БДУ сумесна з кафедрамі беларусістыкі польскіх універсітэтаў выконваліся навуковыя даследаванні па беларуска-польскіх літаратурных кантактах;

- паміж кафедрай беларускай літаратуры ўстановы адукацыі «Гарадзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы» і кафедрай беларускай культуры Беластоцкага ўніверсітэта была дасягнута дамоўленасць пра накіраванне групы беларускіх студэнтаў у Рэспубліку Польшча з мэтай наведвання лекцый у дадзеным універсітэце, удзелу ў краязнаўча-этнаграфічных экскурсіях, у сустрэчах з беларускімі пісьменнікамі Беласточчыны;

- у рамках аказання садзейнічання ў забеспячэнні навучальных устаноў Рэспублікі Польшчы з вывучэннем беларускай мовы метадычнай, даведкавай, мастацкай і навуковай літаратурай, матэрыяламі па культуры і гісторыі Беларусі Магілёўскім дзяржаўным універсітэтам імя А.А.Куляшова былі падрыхтаваны і перададзены Культурнаму цэнтру Беларусі ў Польшчы навучальна-метадычныя матэрыялы па беларускай лінгвістычнай паэтыцы і мастацкаму перакладу, а ў Люблінскі ўніверсітэт — зборнікі прац кафедры гісторыі беларускай літаратуры Белдзяржуніверсітэта на беларускай мове[2].

Адзначым таксама, што Міністэрства актыўна ўдзельнічае ў стварэнні механізму супрацоўніцтва з беларускай дыяспарай у сацыякультурнай сферы і захаванню беларусамі Польшчы нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці. З гэтай мэтай праводзіцца цэлы комплекс мерапрыемстваў, у тым ліку з дапамогай таленавітай беларускай моладзі.

Так, Народны ансамбль песні «Гаманіна» ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі» двойчы накіроўваўся ў Рэспубліку Польшча для ўдзелу ў XVI Міжнародным фэсце фальклору «Ўсходнееўрапейскія каляды» (г. Люблін), Міжнародным фэсце аўтэнтычнага фальклору «Пабужскія сустрэчы 2011» (г. Бельск Падляшскі), а Народная харавая капэла «Дзянніца» ўстановы адукацыі «Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны» брала ўдзел у XXX юбілейным Міжнародным фэсце царкоўнай музыкі «Хайнуўка 2011», які праводзіўся ў г. Беластоку[2].

Міністэрства згодна з заяўкамі арганізуе для прадстаўнікоў беларускай дыяспары ў Польшчы курсы павышэння кваліфікацыі (для настаўнікаў беларускай мовы), а таксама азнаямляльныя экскурсіі па Беларусі. Так, у

2012 годзе на базе Акадэміі паслядыпломнай адукацыі праведзены курсы павышэння кваліфікацыі для настаўнікаў беларускай мовы з устаноў адукацыі Беласточчыны. У адпаведнасці з зацверджанай праграмай настаўнікі азнаёміліся з тэндэнцыямі функцыянавання беларускай мовы ў пачатку XXI стагоддзя, уключаючы змены ў правапісе, а таксама наведалі літаратурны музей Якуба Коласа, прынялі ўдзел ва ўрачыстым святкаванні з нагоды 130-годдзя з дня нараджэння класікаў айчыннай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа [3].

У 2013 годзе ў адпаведнасці з запрашэннем Міністэрства адукацыі ў заключным этапе рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры, які праходзіў 25-29 сакавіка ў г. Брэсце, прынялі ўдзел 3 чалавекі з Рэспублікі Польшча. У перыяд з 29 верасня па 2 кастрычніка 2014 г. быў арганізаваны візіт у Рэспубліку Беларусь пераможцаў і лаўрэатаў юбілейнай XX Усеагульнай польскай алімпіяды па беларускай мове, а таксама іх выкладчыкаў. Так, 21 навучэнец і 4 выкладчыкі наведалі музеі гісторыі тэатральнай і музычнай культуры, народнай архітэктуры і побыту, гарады Мір і Нясвіж, а таксама сустрэліся з прадстаўнікамі Міністэрства і былі ўзнагароджаны ганаровымі граматамі.

Безумоўна, гэта далёка не поўны пералік мерапрыемстваў, якія арганізуюцца Міністэрствам ў межах супрацоўніцтва з беларускай дыяспарай у Польшчы.

Неабходна адзначыць пэўную ступень зніжэння актыўнасці ўзаемадзеяння суайчыннікаў у Польшчы з беларускай дзяржавай ва адукацыйнай сферы. Так, напрыклад у 2013 годзе ад іх не паступала запрашэнняў на ўдзел у семінарах, курсах, канферэнцыях па пытаннях вывучэння беларускай мовы, як і заявак з просьбай аказаць вучэбна-метадычную дапамогу ў адкрыцці школ (класаў) з вывучэннем беларускай мовы, нягледзячы на тое, што дадзеныя магчымасці прадуглежаны Праграмай. Акрамя таго, апошнім часам прадстаўнікі беларускай дыяспары Польшчы не выкарыстоўваюць выдзеленыя ім квоты і не звяртаюцца з просьбай прыняць іх на навучанне ва ўстановы вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь (толькі ў 2012 г. па прадстаўленні Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы на навучанне ў Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт прыняты адзін прадстаўнік беларускай дыяспары).

Прадстаўляецца, што паслядоўнае супрацоўніцтва Міністэрства адукацыі з беларускай дыяспарай ў Польшчы ў адукацыйнай сферы і актывізацыя ўдзелу суайчыннікаў у яго ажыццяўленні, паспрыяе павелічэнню ўзроўня папулярызацыі беларускай адукацыі ў дадзенай краіне (у тым ліку вышэйшай), а таксама больш эфектыўнай ступені рэалізацыі дыяспаральнай палітыкі нашай дзяржавы ў разгледжанам накірунку.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Бягучы архіў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь: Інфармацыя да пятага пасяджэння Кансультатыўнага савета па справах беларусаў замежжа пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь . — Мінск, 2014.
2. Бягучы архіў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь: Матэрыялы да Кансультатыўнага савета. — Мінск, 2012.
3. Бягучы архіў Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь: Аб ходзе выканання комплексу мер. — Мінск, 2013.